

ogsaa i vort Skolevæsen gjort Erfaringer nok i den Retning. Det er en almindelig Klage fra vore Realskoler, at en saa ringe Procentdel af Eleverne naar op til Præliminæreksamen. Det ligger ganske simpelt i, at det ikke er muligt at bibringe alle de Kundskaber, som Præliminæreksamen kræver. Paa Grund af manglende Evne eller Flid eller Villie er der en stor Del, der ikke kan naa saa vidt, og de falde derfor fra, man kan ikke tvinge dem. Det samme gælder ogsaa det ringere Standpunkt i vore Folkeskoler, man kan ikke bibringe alle disse Kundskaber; det fører til Oprettelse af Sinkklasser o. s. v. Der er overalt i Ungdommen to Klasser, kan man sige: de, der for at bruge et fremmed Ord ere Eliten, og saa de andre. Den første Klasse er dem, der ville frem, og som have den fornødne Evne og den fornødne Villie, dem, som have Driften i sig til at arbejde, og de komme som bekendt frem trods alle Forhindringer. Vi kende alle Eksempler derpaa fra mange fremragende Mænds Historie. Jeg skal kun nævne, hvad mange sikkert kende, den Maade, hvorpaa den bekendte afrikarejsende Livingstone som Fabrikdreng paa egen Haand lærte sin latinske Grammatik. Han havde den staaende foran sig paa Væven; hans Bestilling var at gaa frem og tilbage og følge Skyttens Bevægelse, og idet han gik frem og tilbage, opsnappede han Ord efter Ord eller en halv Sætning, og under disse ugunstige Forhold lærte han sin Grammatik. Naar man taler om, at det er et uheldigt Forhold ved Aftenskolerne, at Lærlingene, som have arbejdet hele Dagen igennem, komme der om Aftenen og ere trætte og sove, saa er det naturligvis Tilfældet med mange, nemlig med dem, som kun komme der, fordi de af Tvang skulle derhen, men som ikke have Lyst til at komme derhen. Men der er i Aftenskolerne — jeg tænker i Øjeblikket nærmest paa tekniske Skoler paa Landet — Elever, der gaa milevidt efter en Dags Arbejde for at komme i Skolen, og som endda ikke sove.

Baade af den ene og den anden Grund er det ganske umuligt gennem en obligatorisk Undervisning at ville paatvinge hele Befolkningen den samme Kundskabsmasse, det kan kun ske med en begrænset Del. Resten maa man overlade til Frivilligheden, for saa vidt som der maa fordres Drift hos vedkommende selv og Tilskyndelse fra Hjemmet, Forældrene, for at føre ham frem til højere Kundskab, for at han kan komme til at høre til Eliten i sit Fag. Har han ikke en saadan Drift, bliver han kun den jævne Arbejder i Faget, der kun ud-

fylder en underordnet Plads og aldrig kommer videre, og som ingen Tvang kan bringe videre. Selv den gamle Skolelov af 1814, der søgte at oprette en Efterundervisning; sagde, at denne var for dem, der ønskede at gaa videre. Det Punkt, hvori jeg særlig adskiller mig fra den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (K. M. Klausen), er med Hensyn til dette Spørgsmaal om, hvorvidt Fagundervisningen skal være tvungen — hvis dette var den ærede Ordførers Mening, et æret Medlem har betvivlet det. Det tror jeg ikke er heldigt, jeg tror ikke, det er muligt at gennemføre det, og jeg tror ikke, det vil passe for os. Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa de forskellige Spørgsmaal, fordi jeg i det store og hele paa de Punkter, hvor jeg har taget Afstand fra Forslaget, ganske kan slutte mig til den Kritik, som den højtærede Minister har fremsat.

Med Hensyn til det Spørgsmaal, om man ikke i Skolen burde indføre et praktisk Element i videre Omfang end nu, og om man kan, og paa hvilken Maade man kan beskæftige Ungdommen mellem 14 og 18 Aar, saaledes at de kunne blive dygtigere Mennesker, er jeg ganske enig med den ærede Ordfører for Forslagsstillerne i, at det er en betydelig social og national Opgave, som jeg gerne vilde have set forberedt paa den Maade, som Forslagsstillerne have ønsket, nemlig ved Nedsættelsen af en Kommission, som ikke skulde bestaa alene af Skolemænd, men ogsaa af det praktiske Livs Mænd. Imidlertid mener jeg, at det ogsaa i den ændrede Form, som her er foreslaaet fra Flertallets Side, er et Skridt fremad til at faa Sagen forberedt til mulig senere Behandling i en Kommission. En saadan Forberedelse kan ske ved en Sammenstilling af de fornødne Oplysninger om Forholdene i andre Lande og hos os eller ved at udsende Folk til fremmede Lande for at se, hvad man der har udrettet. Vi have paa flere Omraader, ogsaa paa ganske beslægtede Omraader, ogsaa paa saadanne Rejser til fremmede Lande. F. Eks. forud for Oprettelsen af Teknologisk Institut gjorde rent private Kommissioner Rejser til Udlandet, og det interessante derved var, at i de fremmede Lande lærte de ikke saa meget, hvad de skulde gøre, som hvad de skulde lade være med at gøre, og det er lige saa meget værd. De saa, hvad man havde gjort i fremmede Lande, og fandt en Kærne, som var efterlignelsesværdig, og en Masse Biomstændigheder ved Gennemførelsen deraf, som absolut ikke passede for os og derfor kunde tjene til advarende